

МОСКАЛЕНКО Артем Амвросійович (02(15). 11. 1901, с. Григорівка Олександрів. пов. Катеринослав. губ., нині Запоріж. р-ну Запоріж. обл. — 23. 10. 1980, Одеса) — мовознавець. Кандидат філологічних наук (1940). Закін. двокласну учител. школу (1917), Дніпроп. ІНО (нині Дніпро, 1926). Від 1917 учителював, працював на курсах з ліквідації неписьменності; від 1929 викладав у ВНЗх Дніпропетровська та Полтави; від 1939 — в Одес. університеті: 1940–74 — завідувач кафедри української мови, водночас — декан філол. ф-ту. Наукові дослідження: укр. діалектологія, історія української мови та мовознавства. Одна з перших його праць — «Конспективний курс української мови» (Дн., 1929).

Автор посібників для студентів, курсів лекцій з мовознавчих дисциплін, зокрема укр. діалектології, істор. граматики, історії української літературної мови. М. був ініціатором проведення в Одесі діалектол. нарад і багатьох експедицій, уклав «Словник діалектизмів українських говорів Одеської області» (1958), «Хрестоматію зразків мови українських говорів Одеської області» (1965–66); став співавтором серії бібліогр. покажчиків «Бібліографічний покажчик з української діалектології» (1966), «Український правопис» (1971), «Лексика. Лексикологія. Лексикографія» (1973; усі — Одеса). Частина праць М. залишилася у рукописах.

Основні праці

Нарис історії українського алфавіту і правопису. О., 1958; Нарис історії української лексикографії. К., 1961; Основні етапи розвитку української мови. К., 1964; Історія українського правопису: радянський період. О., 1968; Нормалізація української літературної мови. О., 1974.

Рекомендована література

1. Артем Амвросійович Москаленко (1901–1980): Некролог // Мовознавство. 1981. № 1;
2. Лінгвістичний доробок Артема Амвросійовича Москаленка // Восточноукр. лінгвист. сб. Д., 2004. Вып. 9;
3. Москаленко Артем Амвросійович // Укр. граматики в іменах. Д., 2013.

М. Г. Железняк

Бібліографічний опис:

Москаленко Артем Амвросійович / М. Г. Железняк // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-68618>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).